T EMAN

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
71
5 A
16

21-5-H-16

EMBLEMATA,

CVM ALIQVOT
NVMMIS ANTIQVI
OPERIS, IOANNIS
SAMBVCI TIRNAVI-
ENSIS PANNONII.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHRI-
STOPHORI PLANTINI.
M. D. LXIV.
CVM PRIVILEGIO.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS priuilegio cautum eſt, ne quis citra voluntatem Chriſtophori Plantini imprimat, aut alicubi impreſſos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus eſt:

Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauienſis Pannonij.

Ars poëtica Horatij, & in eam paraphraſis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauienſis Pannonij:

Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorum principis; complectens interpretationem artis medicæ, & librorum ſex de locis affectis:

à die impreſſionis abſolutæ intra ſexennium. Qui ſecus faxit, tum confiſcationis librorum ipſorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fiſco Regio exoluenda, multabitur: vt latiùs in Regio diplomate expreſſum eſt. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij. Anno M. D. LXIII. Signato

Fabri.

QVOD EMBLEMATVM, quæ ferè καὶ πάρεργον operibus, pro materiæ locique ratione, ornamenti atque varietatis cauſſa inſeruntur, genera ſint tria, notum eſt. Quorum exemplo quæ præſertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibuſdam, poëtarum vt modo delectent, magiſque accendant, obduci vera, inuoluique ſolent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac ſigna ὁριστικὰ ſint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι iniicere, ac proponere aliquid obſcurius, quod explicationem, atque cogitationem requirat, etiam Græcis ſignificat, ſed ſine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obſcuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videntur.

SYMBOLA autem ſeu παράσημα, ipſæ rerum picturæ, ac imagines dici, quaſi teſſeræ, veriùs poſſunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, diſſident. Ac etſi hęc vt problemata vniuerſa conſtitui poſſunt: trium tamen præcipuè ſunt generum, quomodò & ipſorum expoſitio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & hiſtorica, fabuloſaque, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων commodè finguntur: ſed imprimis vitam,

vt hiſtoriæ, volo erudiant, vt quemadmodum illæ ſunt Philoſophia εἰδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibuſdã incurrant, animumque auditoris agunto, quod non ſecus, quàm Poëſis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστὶ. Itaque tecta, arguta, iocunda, & variè ſignificantia ſint, mutuoque illa tria genera vim, figuraſque impertiantur. Ipſa rerum ſimulachra ſi vulgaria ſunt, abditum innuant ſenſum, obſcuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiuſmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Ariſtophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertiùs, dum analoga ſint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi poteſt, eædem quippe ſedes, atque loci vtriuſque ſunt. Siquidem & μυθικῶς, & ῥητορικῶς, & φυσιολογικῶς, quò & ἀλληγορήματα pertinent, expoſitionem admittunt: etſi non omnia tam latè pateant, quoque ſunt anguſtiora, hòc magis delectant, iudicioque & ſapientia nituntur, vt epitheſes poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγίδες, & συγκαλλύμματα, vt Phalereus appellat.

NON ſatis ergo vident, quid Emblema ſit, qui quaſuis ſententias, hiſtorias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum, res eodem exprimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, emblema exiſtimant.

ſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia, prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias, muſcam contra elephantem pro temeritate, laterem lotum, pro inani labore, Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circunferuntur, adducam, niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & ἐιρωνικὰ ſint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minùs, quàm cæcæ, & ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: ſed nec multitudine figurarum, pictoriſque magis artificio, quàm poteſtate has res metimur. Quamobrem in omnibus ſit aliquantum verſatus, qui aptè παραδοξότερα comminiſci velit, atque in rerum natura quorumuis formam, cauſſas, proprietates, ac ipſam denique ἐιδωλοποιηκὴν teneat, ſi legi, atque poſteritatem conſequi iuſtam ſtudet, neceſſe eſt: nec ſit ſtomachus, qui non quiddam, quod ſapiat, inueniat.

CÆTERV̀M QVID hoc in genere argumenti adhuc quidam præſtiterint, non meum eſt pronunciare, nec parum præſtiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos ſua cudant, coquant, denique

extrudant: nec diligentiam vitupero, πόνȣ γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ, ac ſcio Platonem octuageſimo ætatis anno ſuos dialogos non depoſuiſſe: ſed iſta dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meisque incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnoſco enim exquædam eſſe vulgaria, ſed aliter tamen expoſita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore inſignia, & luce, memoriaque digna, ſi amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo ſubito conſilio, præproperoque fœtu ſentiant: quòd ſi mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo, abſoluam. Conſtitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπωμένα, multa Athenæi, plura Philoſtrati, & Pauſanię, vnà cum poſticis vetuſtorũ nummorum partibus, lapillis variè inſignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis,& harum rerũ ſtudioſis breui communicare. Intereà hæc lector fidei, pignorisque nomine habeto, ac vt citiùs reliqua prodeant, cum venia laudato. Quòd verò aliqua clariſſimorũ virorum nomina addiderim, non ambitiosè factum putes: nec enim hos noui ſolùm, qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi: ſed vt pro meritis,

memo-

memoriaque, & opinione de me publicè, ſcriptisque eorum teſtata, gratiam hac ſaltem occaſione aliquam haberem, id verò ſpectaui, ac deinceps epiſtolis varijs, mutuisque & in obſeruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem præſtabo. Vale, Gandaui Kalen. Ianuarijs, anno ſalutis omnium M. D. LXIV.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere ſolus amat.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino ſuo clementiſſimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Auſisque immenſis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus iſta
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici inſignem diademate, dotibus auctum.

Te ſibi Roma parens legum, imperijque Latini
Conſcia nunc Dominum legit, nomenque decusque
Addidit Auguſti, & titulos, renouatque triumphos,
Cæſareas laudes cumulat præſaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vſque
Afflictæ, Regem poſcunt, donantue corona:
Vt Gethicis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu reſpirare tuo queat, hoſtibus obſit,
Quæ toties luxit crudeli funere, paßim
Tot riuis auxit longinquum ſanguinis Iſtrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boëmia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
Regna, ducem in caſus ſperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, priſtina cunctis
Vt reuoces populis ſubitò decora, aurea ſecla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice ſolo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium pote ſis, diſcordia ceſſet
Relligionis amore tui: te autore ſecundùm
Quiſque Deum numen veneretur, adoret idemque:
Hæc optant ſani, prædicit conſcia fati
Turba, ſimul gaudet fama immortaliter auctum:
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auerſæ exemplum venaticus error
Quam capiti ſacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires eſſent: fore te caput Orbis,
Delicias hominum, quem cuncti ſemper amarent,
Et puro canerent certatim pectore vates.
Ergo Deus ſummo tibi munere donat Olympo,

Ille

Ille regit, ſouet, imperioq́ue ornauit amœno.
Nam Iouis eſt ales triplex diadema miniſtrans,
Quæ inter præcipuũ eſt Romanum, quod Dea veſtit
Cuſtos, nam Lupa nutriuit miſerata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orſus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemq́ue reuinctam
Defert, ac vigili cura iubet omnia ſerues.
Sunt fluuij Hungariæ ſeptem tua ſceptra verentes,
Qui ſibi prouideas orant, curſuq́ue perenni
Ritè monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te ſollicitum debere caducis
Partibus obiicere ex animo, ſaluamq́ue tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia eſt domitrix Virtus, leo duxq́ue ferarum
Candidus, hunc Boëmi ſubmittunt Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumq́ue ſalutant.
Sed breuibus repetam ſpes quæ patriã tenet ægram.
Depoſita ac toties miſerè concuſſa reſurget
Pannonia, exitiiq́ue modum te Rege futurum
Sperat, conſtitues Bizantij firma trophæa.
Deſinet impietas, te Cæſare purus iniquè
Poſthabitusq́ue Deûm cultus, probitasq́ue redibit.
Diffugient nimbi, ſublatis nubibus aër
In medio cunctis ſplendeſcet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage ſoluta
Corporis, ad Superûm ſedes, ſtellasq́ue reuiſes,
Ornabisq́ue aliquod ſidus, propriumq́ue dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Paucula quæ mitto placida ſimul accipe fronte,
Quoq́ue fauore ſoles minimum cumulato clientem
Sambu-

Sambucum: meritò tanti qui incenſus amore
Principis, hæc offert domino non digna potenti.
Sed mitem noui, facilem expertuſque ſubinde,
Oro, clementi aſpicias munuſcula vultu,
Quæ luſi nuper, poſtponens ſeria nugis:
Gandauii in clara generoſis ciuibus vrbe,
Hoſpitio celebri, ſeceſſu & ſemper amico.
Suſcipe dum maiora paro, tua facta tubaque,
Et pleno memorem virtutes gutture ſummas.
Vndique nam curo, laudi quod ſeruiat olim,
Non vllis ego, quod poſſum nec ſumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus vſquam
Aut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
Dum exigua, & veteres numos, & marmora cogo,
Vt valeam ingenti prodeſſe clientulus, atque
Illuſtrem patriæ res geſtas, commemor æui.
Quidquid erit ſtudium quod colligit, optime Princeps,
Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aſpiret ceptis, & littore ſiſtat.
Viue, vale Heſperij, Eoi & mirentur, amentque.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriuſque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
  Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma ſuos voluit capitolia celſa ſubire,
  Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appenſam nolam tulit, atque flagellum,
  Poſsit hic aduerſæ ſortis vt eſſe memor.
Bulla etiam collo βȣλῆς, rerumq́ue ſalubre,
  Quæque cauere decet, ſymbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, ſæuumq́ue Leonem
  Geſtabat, ne eſſet ſtrenuus abſque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
  Et victor ſerui conditione venit?
Fortunæ eſto memor ſemper fortuna in vtraque,
  Non facilè eſt æqua commoda mente pati.

Conſcientia integra, laurus.

P R O N A virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam foliis crepito, Daphnemq́ue peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio Superis grata, virensq́ue diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſti, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.

Purus congreditur ſociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pænitet illicitæ quem vitæ, & conſcius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

E T cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,
   Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Eſt in amicitia ſuauis concordia rerum:
   Nec potis eſt fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, ſimulat nec enormia lucra,
   Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
   Et quamuis cauſſæ diſſoluēre leues.
Sed nec in humanis conſenſus firmat amicos,
   Sint opus æterna relligione pares.
Quis ſua committat Thurcis, quo fœdere tutus,
   Qui diuerſa colit Numina, fingit idem?

Quæ proſunt non temeranda.

V TILE quod vitæ eſt ſemper honores,
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proiiciendum.
Quæ ſacra ſunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt ſegetes, tantùm beſtiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusque.
Ergo ſues rectè ſacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetuſtas,
Semper & à bobus continuit ſe
Agricolis, quorum maximus vſus.

Nil omni parte ſecurum.

Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,
Tetrior ex ouo ſed baſiliſcus adeſt.
Hanc adeò Aegyptus coluit, ſibi præſidiumque
Delegit contra lethiſera Aethyopum.
Nil eſt perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ triſtia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora ſinu.
Vera ſalus cælo: hic nullius & integer vſus.
Iſtic non ceſſat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

C ALLIDA *verrit humum longa vulpecula cauda,*
Irriſit nimium ſimia ἄπουρος onus:
Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas ſemper habere natès.
Cauſſa fuit melior vulpis : ſupereſſe quod ornat,
Et prodeſt, ſatius quàm caruiſſe nimis:
Prodigus in vitio minùs eſt, quàm prorſus auarus,
Virtutis potiùs congruit ille modo.

Malum interdum ſimili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ viciſsitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaq́ue igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq́ue
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, focoq́ue
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Affrica prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum

Tantùm

Tantùm, quid facient foci perennes?
Quænam frigora ſopient peruſtum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc conſilium patet roganti,
Exortum vnde malum eſt, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos, atque ſiti leuauit olim.
Ignis nam perimit, ſe editque tandem,
Quando pabula non habet ſuprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces ſeueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è ſpuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, ſed in breuiſsimam.
Sic bulla gignit cypridem,
Breuis eſt enim cupidinis fruitio.
Vel ſalſa, quòd ſalacia,
Vel quòd venuſtum, ac elegans ſalſum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS *reputo veras quas exigit vſus,*
Et ſortem inſignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos laſſus pondere linguam,
E linguis nulla eſt ſed crocodile tibi.
Eſt gruibus, cygnis, anſer tibi care, πελάργοις
Collum, non ſitiens an opus ales habet?
Cuique ſuum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quique dedit totum, parte deeſſe nequit.

Quæ

Quæ ſequimur fugimus, noſque fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID *ſemper querimur deeſſe nobis?*
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt, loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res, & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaque vita.

Vniuerſus ſtatus, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS *hómines factas dixére poëtæ,*

Senſus ineſt aliquis, prouida cura mouet.

Sed ſine iudicio concurrunt lege ſolutæ:

Et glomerat montes paruula turba ſuos.

Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentq́ue,

Ordo tenet nullus, ſollicitatq́ue furor.

Has turbant ſonitus, apibus dum ruſticus aptam

Conſtituit ſedem, & conuocat alueolis.

Quum coëunt ciues ſine legibus, imperiumq́ue

Omnibus æquale eſt, ius, gladiusq́ue ſilent,

Et niſi ſeditio populum vexatq́ue tumultus,

Præmia

Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempeſtates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque ſtatus.
Hos fuge, tranquillas ſi quæris figere ſedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.
Ad Hieron. VVolſium.

SVNT *binæ hîc ciſtæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro ſed grauis eſt altera, neutra patet.
Optio ſi fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi cauſſa mali eſt?
Hinc quibus ingenium eſt, multos fortuna retardat,
Non dignisque refert præmia iniqua viris.
In domino non eſt ſemper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulaſſe bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et miſera nequeunt ſe releuare mora.
Sed neque Fortuna eſt quidquam, niſi opinio vana,
Quam merito ſpernis, vincis & ingenio.

Pietatis

Pietatis vis.

M A I O R *ſit pietas ſanguinis, atque amor*
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia ſeruiunt,
Et dignis decorant laudibus aſſeclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præſtare, & ſuperas inferioribus
Auras eſſe magis numine laudeq́ue
Completas, niſi ſit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere poſthumo
Fratris ſceptra, ſibi debita protinus.
Sed duxit ſatius ſubdita legibus
Firmanda, imperij quàm eſſe caput ſui.

Plus

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paſchaſium Hamelium.

N VPER *Aſtrologus ſatis peritus*
Iuſſus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit, ſic remoratus eſt volentem
Venatum proficiſcier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
Veniſſet, properant foras ſubinde,
Mendacemq́ue adeò increpant magiſtrum.
Princeps in reditu videns arantem

Qui

Qui raſtris minuebat, & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat: ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Aſtrologi ſui cylindros
Inſtrumentaque, queis ſolebat aſtra
Metiri rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetque
Viciſſim iſtius hic ferat cylindrum
Pro aſtris, raſtraque ſedulò colenda.

Quæ ante pedes.

QVAE gallina ſibi concredita viderat oua
Exorbet , nullo pignore ſpemq́ue leuat.
Hæc ſibi non aliis inſeruit, nulla futuri
Cura, minus ſenſum poſteritatis habet.
Hoc vicium eſt multis, qui nullo parta labore
Conſumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ ſugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non ſolùm nobis, ſed viuimus ortu
Noſtris, & patriæ, ſæcula quosque ferent.

Mole-

Moleſtia vana.

Michaëli Sophiano ſuo.

MYRMECIDEM *nemo potuit ſuperare moleſto*
Inuiſoq́ue opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, arteq́ue finxit,
Quos alis tegeres paruula muſca tuis.
Quiq́ue apis alarum minimo ſub tegmine vela
Abdidit infandum, ſed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuiſſe labore,
Ni proſint, oculos effugiantq́ue tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

C O M I N V S *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
Ardentemq́ue oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales preſtare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linguæ, & donata ſorte beatum
Te dic, quodq́ue velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν. &c.

EXERCITVS *curam gerens ſomno leuis*
Eſt, nec profundè dormiens.
Negotioſus ſemper, & paratior
Ad arma, primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam paſſus eſt ſe comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vaſculum,
Quiete mox ſe colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæſare,
Ad ſingulas vigili vices.

Conſilium.

N I L *firmum ſine lege ſtetit, ſtudiiſque verendis,*
Conſilio pacem, bellaque iuſta rege.
Quod ſine iudicio prudenti, & ſuſcipis arte,
Fœdera ſint, moueas ſeu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, ſanctuſque Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, diſsidiumque
Fit longum è ſocio pectore, ni caueas.
Attica conceſsit belli ſua ſceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli ſic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poſcit amœnam,
Tu reparas animos, te ſine mæret ager.
Ergo ſeceſſus Cadmi, cultæque ſorores
Et viuant quoſquos litera docta fouet.

Cauſſæ inueſtigandæ.

MACHINA cur obelo ſundetur quæris, amice,
Et velit inuerſa conſpicier facie?
In promptu cauſſa eſt, ſe celſa cacumina propter
Factam, parte tamen ſed meliore premi.
Nemo ſuſtineat quid molem penſat ab imo,
Et mouet hic tantùm conſpiciendus apex.
Vera hæc ſi ignoras, ſunt fundamenta laborum,
Hisque vetuſtatis pòſt decus attribue.
Non formæ ſolùm nos, & ſpectacula vulgò
Commoueant, cauſſas ſed quoque ſcire velis.

Importuna adulatio.

M AGNVS *Alexãder patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo;
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo,
Benigniùs Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm heröis iſtud inclyti.

Vtilitatis ergo; limax.

D V M *latitans domiporta vagor, menſasque paratu*
Orno, vel in venerem luxurioſa vocor.
Omnes certatim redimunt, me colligit vſus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Depoſui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut riſu ſæpe reuoluor humi.
Donec profueris ſe quilibet addit amicum,
Caſibus aduerſis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Epiſcopum.

QVAE *volat aërios montes, ſuper ardua tecta*
Findit, & ancipiti fertur, abitque via.
Nunc ſublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis,
Præ ſenio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & ſuperas tentat adire plagas,
Sed fruſtrà tentat, licèt hæc onerantibus alis
Libera ſit, quamuis illa minusque leuis.
Alatus potis eſt nubes, æquareúe cœlum,
Implumis nuſquam ſed Iouis ales abit,
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Draſcouith. Epiſcopum Quinqueeccleſienſ.

QVANTO` *plus terræ effoditur, ſcrobs creſcit hiatu:*
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis ſi quis communicat amplas,
Non fit pauperior, ſtatque benigna manus.
Diſpereant quorum numi pro numine habentur,
Vicinisque negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat ſibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra ſatis?
Κοινὰ φίλων *dicas ſi Crœſi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, poſsideaſue Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuioſæ.

CVM nos diuitiæ erigunt ſuperbæ,
Et fortuna beat vel otioſos,
Obliuiſcimur impij Deorum,
Nec ſors adiuuat indigos ſodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur; tumidi aut maris procellas.
Securi nimium ſed in profundam
Labuntur foueam, grauesque pœnas.
Si fortuna igitur fouet ſecunda,
Illam diſcito temperare mente,
Vt prorſus dubiam, & rota volucrem:
Sic poſthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloq́ue latentia paſſim*
Sunt mala, non tutum vt ſit poſuiſſe ſitim.
Id canis expertus, ſimul vt ſitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq́ue cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigiſſe paludes
Sufficit, hoc vitam ſuſtinet ille modo.
Fœdiùs hîc peccant ſine qui diſcrimine ſemper
Implentur cyathis, brutaq́ue ſe efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, ſed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam ſe fore rana, cauet.
Quippe ſtatim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus acciſam præripit, ore tenet.
Sic prenſam à Varo prædam tranſuerſa tuetur
Cannula, ſic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limoſa querelam,
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA ſegnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectus inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit

Ars deluditur arte.

I N S I D I A S *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam ſe fore rana, cauet.
Quippe ſtatim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus acciſam præripit, ore tenet.
Sic prenſam à Varo prædam tranſuerſa tuetur
Cannula, ſic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limoſa querelam,
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA ſegnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectus inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præſentia famam.

*N*IX *ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis*
Sint licèt vrgentes, funditur à radiis.
Vt valeant vires iuſto eſt opus interuallo,
Fitq́ue repercuſſus fortior vſque calor.
Quid, quod in humanis minuit præſentia famam,
Profuit obſcuro ac delituiſſe loco?
Prodidit ignaros audacia, quoſue φιλαύτους
Dicimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
Multi quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
Dum tacuere vigent, publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Inſigne opus, nam quilibet id poteſt:
Finem ſed imponit ſupremum,
Hic meritos refert triumphos.
Homerus Vlyſſem πτολίπορθον, *&*
Victorem, Achillem nec vocat grauem.
Aiax licèt ſit ſtrenuusq́ue,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam inſuperabilem
Turbabit, at qui compoſuit Deus
Eſt ſolus, hic nam ſæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res humanæ in ſummo, declinant.

IN MEDIO *librat Phœbus dum lumina cœlo,*
Diſſoluit radiis, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in ſummo ſtant, ſæpè liqueſcunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miſeros hæc eademque manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura roſas.

Reme-

Remedium tempeſtiuum ſit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occaſio calua eſt,
Seroq́ue præuiſis ſæpè feneſtra patet.
Per rimam inſeruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo ſi inſtes, noceasq́ue cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras ſubitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vſta ruunt.

Sus

Sus lutulenta ſequitur.

V N C T I S *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes,
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Laudatus eſſe vis ſi, amato quæ bona,
Et pura, non mendaciis beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à ſtimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.
Indocilis ſemper denſa cute ſpernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος *habet.*
Quem vis ingenij præſtans, ſtudiumq́ue, laborq́ue
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea ſit greſſu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuſte ſequare, canis;
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muſcam, nec minus ac ſemper hirundo fera eſt.

Poëtica ad Dionyſium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, conſecter ſeria, ludos:
Nil eſt tamen proprium , imitor ſed omnia.
Et veris ſoleo ficta, his miſcere viciſsim
Vera, vt queam pulchra eſſe ſerio, & iocis.
Nec, quod propoſui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia, aut pannus, deeſt vnica forma,
Veſtisque ſingularis, induor tamen.
Ars ſed enim maior variæ aptam nectere veſtem:
Videor iners , ſed artificioſiſsima.
Non mea ſum, fingor, cæleſtis ſpiritus intus
Agit, nec omni quod velim ſum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari ſtulta doloſos
Geſtit, in inſidiis ſe capit illa ſuis.
Singula qui inquirit ſine cauſa, turpiter errat,
Et πολυπραγμοσύνη ſe in ſua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandia opima ſequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis ſed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque ſimia ſtulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta ſequuta, gulam.
Quæ tua conditio poſcit moderare libenter,
Dumque iuuas alios, ſit tibi cura tui.

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Eſt Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid proſunt, ſi non pandantur in vſum,
Atque ferant miſeris ſubſidiumq́ue malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita ſint, imis ſi lateantq́ue locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte ſodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu ſtultos, qui ſe inuiſos fecere negando,
Magnus enim qui dat, ſi capit inde nihil.
Viſcera ſi terræ ſcruteris copia quanta
Se offeret, indignè quàm premit omne ſpecus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuûm Latonam ad ſicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere poſſe monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymoſa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vſque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod verò ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor,
Spiritus è tenui fomento naſcitur, humor
Algidus aſt prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam ſuperet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non ſine temperie.

In ſecundis conſiſtere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor ſacerque ſemper
Fuit, ſuaue cantans.
Poſt hunc bonusque Homerus,
Philomela cui dicata eſt,
Tanquam loco ſecundo.
Sed rectiùs ſecundum
Illi locum dediſſent:
Nam vt Pſittacus meretur
Primas, loquax ſecundas

Pica,

Pica, iſte vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos poteſt, gradum qui
Laudemq́ue non tenere
Primam queunt: ſed inde
Virtute mox ſequentem.

προδοσέταιρος exoſus.

CÆCVS *amor nunquam ratio quid dictet honeſta,*
Et quid conueniat, quid noceatque videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niſo imperium rapuit, Minoaque regem
Auxit, quàm natæ conſceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretenſis amore,
Tot curis tandem feſſa, potita fuit?
Hoſtem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia poſtponit, ſpretus vbique iacet.
Qua ſpe ſoletur metuentes proditor hoſtes,
Quem cuperet nunquam ſe genuiſſe parens?

Indu-

Induſtria naturam corrigit.

TAM *rude & incultum nihil eſt, induſtria poßit*
Naturæ vitium quin poliiſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereque iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centũ oculos habeas, totidẽq́ue miniſtros,
A ſpecie veri fallimur, arsq́ue capit.
Fraudibus obſcuras poteris remouere latebras,
Nilq́ue adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil eſt Argus? ſepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis ſibi ab inſidiis caueat ſi fraude tegantur?
Non ficta quantum præſtat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quiſque ſibi viuit, cuncta regitq́ue dolus.
Dic ſimul occiſum cuſtodem, nam ſolet oſor,

Sint

Sint oculi ignauûm quotlibet, eſſe Deus.
Denique ſegnitie mota, & torpore reciſo,
Aeternis certat gloria ſideribus.
Inde ſuam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus triſti ſplendor ab enſe venit.

Ridi-

Ridicula ambitio.

QVID *non ambitio perſuadet dedita vanis,*
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
An'non ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere conſuerat, notior eſſe cupit?
His igitur tandem miſsis vt ſpargere in Orbe
Nomen heri poſſent, atque ſonare procul:
Priſtina continuò repetebant carmina ſyluis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit eſca,
Stamina ſi rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quæſo, firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus triſtia ſata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

SVS *capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,*
Dum cancros fluuiis qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis,
Qui vitiis ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vſus

Vſus, non lectio prudentes facit.

Ad Fuluium Urſinum ſuum.

NON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas,*
Lectorum memorem pagina noſtra facit.
Poßidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegaſque ſeuerus,
Si non vtaris, contineas'ue memor:
Nunquam proficies, periit labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctiſsime Fului,

Impri-

Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum inſignem, rarumq́ue tueris,
Ingenio multos reſtituisq́ue libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetuſtas:
Proſimus quibus eſt copia nulla, vale.

Vel

Vel minima offendunt.

P A R V Æ *etiam cauſſæ magnos in damna vocarunt,*
Scrupulus incœptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piſcis defertur in Iſtrum,
Huſonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduerſo nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, noſtras hoc cumulatq́ue dapes.
Quàm leuiter præda potitur piſcator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huſo relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica ſalis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum ſenſus.

Ad Franciſcum Forgaz Epiſcop. Var.

QVÆDAM *anus in ſacrum portabat crania collem,*
Oſsibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania verſat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorſum,
Quodq́ue adeò diſcors ſemita ferret onus:
Quid mirum ſi tot ſenſus, quot in vrbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oſsibus vna via eſt?
Nónne iecur Tityi reſtat, ſubitoq́ue renaſcens
Exercet variæ quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ *ſunt temerariæ, & moleſtæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec ſuffert, ita literas colentes
Mites ſunt ſtudiis, loquacitatem,
Ignaros, temerarioſque vitant.
Hi audent quiduis enim mouere vbique,
Aureſque obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis

Se,

Se, maremq́ue piget, magè eſt pudicus.
Sic quos expoliunt nouem ſorores,
Et florent ſolida eruditione :
Hos lenes videas, parum & loquentes,
Nec nugas modò venditare inanes.

Periculum in promptu.

S ÆPE` *malum expertus tacta torpedine conto eſt*
Piſcator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licèt in fundo piſcis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum eſt frigore, ſæuit iners.
Fatales veniunt caſus, ſperataque nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasque procul.
Nil ſine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda ſolent impediiſſe magis.

Inte-

Interiora vide.

F O R M A *tibi præſtans, oculi cum ſidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitiis animus, mens vndique, corpore toto
Atque ſinus pleni, mixta venena latent.
Eſt manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥςε καλȣ̃ μήλȣ nil color intus habet.
Ergo puer multum ſoli ne fide colori,
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher eris?

Virtus vnita valet.

Ad Principes Ungariæ.

N I L *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in foſſas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
Atque ſuo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat ſuaui tranſlata veneno

Perſicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ
Concordi proceres ſubueniatis ope.
Nec vos exoſæ mentes, propriæque ſalutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæſo Mathiæ
Eſtote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuerſum ne vos ſtudium diſiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

NIL *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in foſſas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
Atque ſuo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat ſuaui tranſlata veneno

Perſicus,

Perſicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ
Concordi proceres ſubueniatis ope.
Nec vos exoſæ mentes, propriæque ſalutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæſo Mathiæ
Eſtote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuerſum ne vos ſtudium diſiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli ſit, qua virtute Ducemq́ue
Inſtructum cupiam, ſi præſtet fortibus auſis,
Ni piget, en breuibus declarat ſymbolon iſtud.
Conſilio celerem decet, eloquióue potentem
Eſſe Ducem vt caueat, tardos, Martisq́ue peroſos
Exacuat, regat, inflectat ſermone ſuaui.
Cùm proprium eſt paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusq́ue animo reliquis præcurrat in hoſtem.
Anguibus & ſtudium pacis, fœdusq́ue notatur.
Nil tamen hæc proſunt, vacua eſtq́ue ſcientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orſus.

Abſit

Abſit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt ſequier poßit veſtigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vſque.
Hunc fore victorem credas, dignisq́ue triumphis
Imperioq́ue ferentem æui venientis honores.

Phyſicæ ac Metaphyſicæ differentia.

NATVRÆ multa eſt cognatio mobilis, atque
Prodit æternis, illaq́ue noſſe monet.
Eſt etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, ſoluit tempus edaxq́ue breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compoſitis abeunt partibus, atque iacent.
Illa ſed excelſa manet, & ſtat ſede perennis,
Temporis ac nullis motibus obiicitur.
Ocia amat, mentem paſcit, non vtilis omni,
Huius tu ſobolem ſed cole præcipuam.
Vtq́ue ſolent τ' ἤϑη vitam cumulare benignè,

Τοῖς

Τοῖς μετὰ ſic φυσικοῖς præfero ego φυσικήν.
Illa tibi effigies monſtrabit dextra, manusq́ue
Accipitre aërio prouida templa Deûm.
Altera pars grauis eſt elementis atque caducis,
Et Veſtæ templo quæ tibi Terra ſiet.
Attamen his potior cunctis ſit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

D V M *me venatur, ſequitur piſcator auarus,*
Decipio effuſo prompta liquore manus.
Obſcuri latices me condunt, cernere tectam
Atramenta vetant, abdita tuta nato.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſeque tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

Diſplicet

Diſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad ſaxa colore
Se induit, atque alias iniicit vſque moras.
Tu qui præſtiteris tantum, poßisque, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Generoſis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

LILIA *Fuggeris donans certiſsimus autor,*
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusq́ue ſerenum,
Compoſitis ſit idem ius, ſit honosq́ue volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idq́ue docet largior vſus opum.
Nam quibus hæ cauſis veniunt, commercia digna
Orſibus, & laudis nomen habere ſolent.

Viuite

Viuite concordes linguarum dotibus aucti,
Creſcite multiplici ſemper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus oſor iniquus:
Aſſiduos meritis veſper, & ortus amet.

De

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

O D I *ſympoſÿ memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaq́ue libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq́ue cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes

Spes certa.

PASSIM mortales ſpe ſeducuntur inani,
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis eſt ouis dubium, ſint candida quamuis,
Nónne mouent ſtomachum, damnaq́ue ſæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali hic incubet igni,
Ac foueat præſens ſubdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo,
In tutis igitur ſpemq́ue decusq́ue loca.

Epidemiæ potior cauſſa.
Ad Ioan. Baptiſtam Razarium.

TETRAM *nimis deſcribit, ac luem grauem*
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infeſtus ſuis radiis poteſt
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Eſt medicus & ſimul ſolet depellere
Noxia, cùm libuit, ſalutis auctor integer.
Sed quod cadebant beſtiæ primùm ſolo,

Tardius

Tardius atque homines ſenſere tabem poſt malam,
Erectior quia ambulat, nec ſpiritus
Peſtiferos ſubitò traxere terræ in intima.
Cœlo hæc Achiuis pœna venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc;
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

D I C I T V R *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inque viam.
Semper enim ſtellam firmè aſpicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieque monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec ſubito dubiis fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Chriſte, vnum claudat ouile,
Lisque tui verbi iam dirimatur ope.
Da, ſitiens anima excelſas ſic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis eſt omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

D V M *mollis, bibula & ſcopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti ſentiat illa, tremit.
Quò magis eſt viuis iniuria, viſq́ue dolènda,
Hinc odium, cædes, vltio mœſta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et ceſsiſſe parum dedecus eſſe putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc diſtendit & vnda,
Triſtia non meritò ſic toleranda bonis.
Iuſtus erit vindex cunctorum crimina quærens,

Se huius qui patitur ſuſtineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modeſtis,
Impia iudicio fex peritura Dei eſt.
Nilominus ſtudeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam ſic ſtimulum inuidiæ.

Deum

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *ineſt nobis, venit altis ſedibus, omne*
Teq́ue iuuat, gratus ſi modò ſuſcipias.
Nam velut è cælo ſi pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerſo non trahet eſca loco.
Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt aſtra dedit.
Hanc aliis ſobolem præfert, æterna tueri
Atque velit ſemper iuſſa paterna ſequi.
Præmia proponit largus, pœnasq́ue luendas,

Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunque voluntas,
Cæleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æſculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhiſtorem.

QVÆ *cernis Medici referunt inſignia veri.*
Noctua, cum baculo ſerpens, dextraque ſalutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Aſclepiadi tribuebat docta vetuſtas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitque valetudo ante oculos, non ſordida lucra,
Hinc vigil & norit caſus prædicere morbi.
Eſt ſacra gallina, vt victum præſcribat amicum,
Et ſucco tenerum, vires vt conferat ægro.

Γλαῦξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipſe gerat barbam, iuuenis nunquam auſit adire
Suſcipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt ſubita morbum credat mutarier hora.
Ergo prouideat, fugiat ne occaſio ſegnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
Pileus inſignis quia morte eliberat atra.
Hæc ſciat Hippocrati cupiens iurare magiſtro.
Hæc adeò Lazi cuſtodis, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et ſeſe tanto ſecurum iactet alumno.

Nemi-

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusq́ue locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſas nummoſus prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,

Granſ-

Gramineas iactantque caſus, victumque modeſtum.
Hi contrà læſi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo ſegetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod ſi cæleſtes illorum vota, phreneſim
Audirent, rueret ſubito in contraria vulgus.
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut ſtultus leges diis ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui ſe mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licèt, quàm cura domeſtica portat.
Pignore ſylueſtris mites ſuperat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa ſapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Crœſus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Chriſti, vaneſcent puluere in auras.

Gene-

Generoſa veſtigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera ſortis
Non eadem, & variè diſtribuiſſe Deum.
Ante ſolet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduerſum cogit ſolem quoque ſollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, veſtigia parte tuetur:

Natu-

Naturam retinent relliquiæ’ue parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq́ue tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amor

Amor dubius.

AMOR venuſtis imminet,
Venuſtiores ſeparat,
Secutus haud ſemper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & ſpe ſubdola.
Amaror hoc ſuauior,
Et nullus eſt amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit aufert flammulæ,
Cor alterat ſæpe & die.
Vt follis eſt in flamine,

Non

Non dat priùs, ni acceperit.
Mora eſt amor ſolubilis,
In ſpe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,
Plenos leui vacuans modo,
Vigens calore frigidus,
Præter nihil dans ſpem & metum.
Nudum caue puellulum,
Nam vulnerat ſæuiſsmè,
Sed curat haud tutiſsimè.
Mellitus & ſubblandulus
Subegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
Incertior certiſsima
Dolore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
Virtutis aſt amor ſibi
Conſtat, nec aufert præmia.
Ornans ſuos laboribus,
Memoriam nec immemor
Fraudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
Sequamur, & ſequentibus
Annis ſecuturum decus.

Dulce

Dulce venenum.

*D*VM *coit in ſuauem mas vſum, vipera hiulco,*
Si non vana fides, excipit ore caput.
Pòſt vbi ſe ſatiant, & conſuetudine longa
Impleuere, gulam dentibus illa ſidit.
Luxus ſuaue malum, non ſentis, paſcit edendo,
Cumque bonis vitam ſuſtulit ante diem.
Quid mihi poſt mortem natorum illa vltio prodeſt,
Quod matrem nixus corripuêre nece?

Nullus dolus contra caſum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuenſem.

QVIS *non miratur noua quæ ſpectacula nuper*
Danubio ſunt viſa ſoluto?
Bruma gelu pingues latè compreſſerat agros,
Plauſtra vehebanturq́ue per Iſtrum.
Accidit ad Regenſpurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

Verſat

Verſat equos, diſſoluitur vnà,
In partesq́ue abiit glacies, vulpecula præceps
Corripitur, fruſtoq́ue reſidet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter inſolitumq́ue natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iam dic, quæ caſus contra vigilantia proſit,
Quis dolus hæc caueatq́ue futura.

Empta dolore voluptas.

S T E L L A T A M *oſtentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monſtrum cælat, ineſtque vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit inque feram.
Cui meretrix forma placet, vtque colatur ineſcat,
Perpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
Has alis, & ſemper veneraris donec abundas,
Pauperior cùm ſis, pellit amica foras.
Heus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E Venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Neceſ-

Neceſſitas dociles facit.

Ad Joan. Panithy, ſororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames ſimul?*
Natura ſæpè his nam ſolet mutarier.
Formare vocem Pſittacus conſueuerat,
Hero & ſalutem dicere, ac moleſtias
Lenire Cæſaris: loqui neceſſitas
Coëgit & Crœſi parentis filium.
Auiculas cernis ſitim vt leuant ſuam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clauſum penuque roſtro vt inquirant ſuo.
His diſce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio eſt, ſagaxque dictio.

Sera parſimonia.

SEMPER eris pauper, reditus ſi ſumptibus æques,
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia

Sapientia inſipiens.

Arnoldo Arlenio ſuo.

A' CEREBRO *ſenſus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet eſt expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua ſpiritus arce datur.
Haud ſecus ac cotis ferrum, licèt ipſa ſecandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui ſua diſtribuunt, aliiſque cauere videntur,
Cur ſapere hos dicas? re ſine nomen habent.
Proximus eſto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetuſtos
Cum libris fruſtra quærimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

P R Æ T E R I E N S *quidam vites, nondumque calore*
Maturum arripiens guſtat, damnatque racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Auſtero imbueret ſucco ſua labra viator.
Iudicium prauum eſt hominum, nec tempora norunt
Expectare, minùs cupiunt ſubiiſſe labores.
Ardua ſunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore ſed fiunt opera, & pòſt mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formoſa puella,
Caſta & ἄοινος enim, ſidus nec palmiti amicum eſt.

Verſura

Verſura inextricabilis.

VERSVRAM *facio, quod ſoluo debeo ſemper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item:
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis;
Pro me, proque aliis angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poßideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorſus
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua & Coniuncta.

Ad Franciſc. Robortellum.

ÆREA quæ turri auditur campana, monetq́ue
Ad ſacra conueniant vir mulierq́ue Deûm,
Non à ſe reboat, piſtillo tacta ſonabat,
Hæc operam tradunt mutua, vimq́ue ſibi.
Quis ſapiens dici poterit, ſi ſenſa voluntas
Exprimere, & docta neſciat arte loqui?
Dat ſine mente ſonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam ſtudium ſine diuite vena
Fert laudem, vnde quid contulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude doceſq́ue;
Te ſchola miratur, te Venetiq́ue colunt.

Otium

Otium ſortem expectat.

C O L L E *molendinum paruo ſtatuere parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantque molæ.
Omnibus vt vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Aſt ratio melior quàm ſuppetit vnda perennis,
Flabraque dum deſunt ne rota ceſſet iners.
Ventiſona ignauis ſimiles, quibus otia cordi,
Dum ſortem ſperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus ὀυκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτου.

FLORILEGÆ quod apes faciunt æſtate vagantes,
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ Regesque Ducesque colunt, his ſemina mentis
Aeternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquus'ue ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicque tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantque bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,

Qui

Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeque non minùs ac alij, ſua iuſſa capeßit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (eſt oppidulum mari propinquum
In pinguem patet vnde iter zelandum)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas focò ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere,
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt aliȷ̈ dolo nocere.

Fraudes

Fraudes nectere qui ſolent malignè,
Quærunt commoda ſic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesq́ue,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius ſanguine diuidunt furores.

Stultitiam

Stultitiam patiuntur opes.

M V L T I *quos opibus Deus beauit,*
Aut Fortuna, ſolent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queîs ingenium foret benignum,
Et doctas ſequier velint camœnas,
In faſtus abeant, opes morentur,
Nulli vt conſuluiſſe, nec iuuare
Dignentur premit vt bonos egeſtas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Iſtæ, queîs decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare ſtultitiam pati venuſtus
Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, ſed haud beatus.

Partium

Partium τῆς οἰκουμένης ſymbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST *regio quæuis climate certo*
Aëre diſtincta, & commoditate.
Quælibet haud quiduis terra feretque.
Africa monſtroſa eſt ſemper habendo
Antea quod nemo viderat vſquam.
Fert Aſia immanes frigidiore
Nempe ſolo apros, & nimbigera vrſos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aër.
Taurus vt eſt fortis, bufalus vnà.
Ergo ſit Europæ taurus alumnus,
Africæ at inſigne ſitque Chimæra.
Sint Aſiæ immites vrſus, aperque.

Quibus Reſpublica conſeruetur.

N O N *ſatis eſt Regum titulos, inſigne, coronam,*
Atque magiſtratus gerere, vt Reſpublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe ſuos redamet ciues, patris induat artus,
Præſentemque ſtatum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, propriis & pareat author.
Protegat inſontes, vitioſos pellat abuſus,
Hoſtibus occurrat, valeat ſubiecta tueri,
Vnde ſit, accipiat: quid enim imperium ſine neruis?

Præcipuè

Præcipuè ſtudeat cultum retinere Deorum,
Inde ſuis promptè, atque aliis tribuiſſe benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm ſapientes
Sint magis, exemplis dignos teſtentur honores.
Laus virtutis enim non ſcire, ſed actibus, vſu
Et præſtare : decus ſequitur, ſic pax'ue perennis
Rectorem, ac ciues longum ſeruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles ſtudiis noctes egere, dieſque
Parcere non oculis, nec voluere ſibi:
Hos celebres lato nomen diſſeminat orbe,
Ac ſimul in cælum fata ſuprema vehunt.
Mortua non mors eſt, quæ etiam poſt funera viuit,
Hoc decus à Muſis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Iſta ferè Brugis, Viues Lodouice, ſepulchro
Addita ſunt veſtro ſymbola marmoreo.

Præcocia

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA ſi carpas, & quæ matura colore
Non benè ſunt, hora ſpes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque ſua putredine lucem
Momento ſimul hæc, interitumque vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore ſuperbo
Ante diem emiſſo caule ſtatimque perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num ſoleat pignora ferre ſibi.
Floribus haud tuta eſt properãs quoque amigdalus ipſa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ ſubito vis carpitur igni,
Et viduus ſeſe conficit ipſe calor.

Partes hominis.

PRÆCIPVAS noſtri partes tribuere vetuſti
   Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
   Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra non bile ſeneſcit,
   Triſtibus & vitam ſuſtinet ille modis.
Iupiter aſt hepar proprium depoſcit, amoris
   Namq́ue putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis eſt cupidus Mauors in prœlia ducens,
   Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.
Sed ſtomachus Lunæ, quia debilis, humidiorq́ue
   Renes & generis membrá cupido fouet.

Ambi-

Ambitio.

Qvos leuis ambitio inflauit, populíque fauorem
Muneribus captant, gloria vana ſubeſt.
Hosque vtri pleno aſsimiles, ventoque tumenti,
Nam arbitrium vulgi ſemper inane ſonat.
Qui tribui veram ſibi laudem quærit, ineptos
Contemnat plauſus, iudicioque regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasque tuetur:
Laus & laudatis eſt placuiſſe viris.

Muſarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO geſta canens tranſactis tempora reddit.
Melpomene tragico proclamat mœſta boatu.
Comica laſciuo gaudet ſermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpſichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato ſaltat pede, carmine, vultu.

Carmina

Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vraniæ cæli motus ſcrutatur, & aſtra,
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia geſtu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Muſas,
In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Caſus interdum natura ſupplet.

D I C I T E *mortales ſi quid mirabile dictu*
Vidiſtis, vel viſuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt caſus, naturæ impletur & ordo,
Quo ſit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam conſequitur, transfigit cuſpide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onuſtam
Interimens matrem fœtus deliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effeciſſet anhelo,
Porca ſuam ſobolem dat caſu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sit

Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fœtus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat haſta.
Sic pariter lucem mittit ſus, datq́ue ſoluta.
Vbera ſic dolitura Atalantæ præbuit vrſa:
Lethiferum & caſu mox commoda portat vtrique.

In

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rollcæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

ANGLICA *progenies, & nobile pignus auorum,*
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
Creſcat amor ſocius, vos geminetque Deo.
Fœdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
Autor, & optatum concelebretur opus.

Chriſte,

Chriſte, precor iam nunc ſine amico vota valere,
Lætitiæque notent nubila nulla diem.
Copula vera Deûm flamma confirmet eadem,
Natorum ac ſerie gaudia veſtra beet.
Cernis vt hac tæda ſint proſpera cuncta iugali,
Ortus & occaſus præuia ſigna vehant?
Quid vaga ſic iuuenes torquent tua munera Cypri?
Legitimo præſtat nónne nepote frui?
Adſit hymen, hymenæe veni, ſymphonia concors
Exhilaret cœtum, plectráque pulſa lyræ.
Sis genero fœlix Arnolde, tuumque vocato
Phœbum, vt eat natæ mitis alumna ſoror.
Pura fides, amor & caſtus, prudentia iungit
Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violas ſi tempus, & arida nobis
Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec roſa, nec myrthus deeſſent, non laurus odora:
Nunc tibi quod poſſum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

ODERAT *hic cunctos, nec ſe, nec amabat amicos,*
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili naſcitur atra,
Anxiat hæc, curas ſuppeditatque graues.
Quapropter cecidiſſe piro, fregiſſeque crura
Fertur, & auxilium non petiiſſe malo.
Suauibus à ſociis, & conſuetudine dulci
Qui ſe ſubducunt, vulnera ſæua ferunt.
Conditio hæc miſera eſt, triſtes ſuſpiria ducunt,
Cumque nihil cauſæ eſt, occubuiſſe velint.

At

At tu dum poteris, noto ſociere ſodali,
Subleuet vt preſſum, corq́ue dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorſus commercia, grato
Atque ſodalitio, ſubſidiisq́ue carent:
Aut Dij ſunt proprij, aut falſus peruertit inanes
Senſus, vt hos ſtolidos, vanaq́ue corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica ſponte
Donata, in lucem mittito, ſi memor es.

Voluptas

Voluptas ærumnoſa.

QVI nimis exercet venatus, ac ſine fine
Haurit opes patrias, prodigit inque canes:
Tantus amor vani, tantus furor vſque recurſat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus propriis dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos paſcit odora canum vis,
Venandi ſtudium conficit, atque vorat.
Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger iſta luit.

Conſue-

Conſuetudo praua.

REBVS *in humanis præpoſtera opinio vulgi,*
Ac ſequitur morem, quem ſemel obtinuit.
Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?
Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Iſta quidem, fateor, ſunt conſuetudine facta,
Si tamen excutias, quid niſi ſtultitia eſt?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
Funditur in læſo corpore virus atrox.

Inſignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

H ÆC *inſignia nuncij Deorum*
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Eſt caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, veſpa, gallus, alæ,
Hircus & canis, hæc notent quid audi:
Promptus ingenio ſatis, memorq́ue eſt.
Prudentem eloquio, vagum, ſagacem
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerarium, ac ſeueris.

Hircus

Hircus vim eloquij monet ſtupendam,
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum.
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, eſt trutina, vt ſuum cuique:
Eſt ferrum, inſidias necemq́ue vitet:
Caußis eloquio locus, foroq́ue:
Punitur gladio ſcelus, nefasq́ue.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt conſona ſint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præeſſe multis:
Namq́ue hæc ſymbola habent ſuos ſequaces,
Et poſſunt ſtudiis ſimul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesq́ue.

Vita irrequieta.

I N D I A fert apodes, quas tantùm ſuſtinet aër,
Nuſquam conſidunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, ſi credere fas eſt,
Ingens diuini muneris iſtud opus.
Hîc certent miras vates euoluere cauſas,
Ne ſileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc auibus dic ſimilem eſſe nouis.

Temporis

Temporis iactura. *Ad pilulam.*

P A R V V L A *cur fallis iuuenes tua ſigna ſecutos?*
An reficis vires, munera num'ue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vſa
Tu propriis extra limina ſalua fugis?
Mox inuenta places, iterumq́ue redempta moueris,
Ac ſolita toties isq́ue redisq́ue via.
Ægris haud verita es certam ſpondere ſalutem,
Qua ſanos priuas, inq́ue furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaq́ue verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abuſibus iſtis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur ſumptus minuas, & tempora multis
Reſtitue, aut nunquam ſufferat aura leuem.

Dij cœpta ſecundant.

In terram pila quæ iacitur conuiſa reſultat,
Et leuat in medium ſe aëra, prona redit.
Excipit hanc denſis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conſcia vota manus.
In Superis quiſquis ſolitus ſpem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus aſtra fauent.

Simul

Simul & ſemel.

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc diſcordiam,
Nobis, quod cauſſas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti noſtræ ſimul indidit vſus,
Poſcebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & ſimul minutula.
Non ſpacium, aut tempus tum partibus interceſsit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum ſeparet ardor,
Non ſuperet hæc opinio.

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumq́ue nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora,
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas,
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque hyemis, fit vicibusq́ue calor.
Colchica Ver, Aeſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq́ue typhas Bruma regignit aquis.

Interdum

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

E S T *cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores*
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſſis.
Arcum ſi nimium, ſubitoque velis, diuque tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciuntque habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima tẽperies, mediumque vtrinque ductum.

Nullum malum ſolum : vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquã manibus fortiſſima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuère feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus.
Quoq́ue magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cædeq́ue monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatq́ue dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt

Damna,

Damna, labore nouo priſtinus eſtq́ue minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida ſuſtulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita eſt cauſſa, decem redeunt.

Neglecta

Neglecta vireſcunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clariſſimum.

V T *ſcandit muros hedera, & latè petit altum,*
Sit neglecta licet, nulla manusq́ue colat:
Sic multos videas odium quos preßit iniquè,
Virtutem in primo conſtituiſſe gradu.
Tandem ſponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt ſerpens hederam non ſinit, inq́ue habitat.
Ingenij ſemper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuq́ue latêre velis.
Largius effundet ſubitò ſe gratia Regum:

O'υκ

O'υκ ἐιρῶνα volet plena ſouere manus.
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulſa tu probitate ſitim?
Nónne magis crucias te ipſam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat eſuries?
Obſcurum hæc eadem momum, clathriſque remotum,
Te ſequiturque ſimul zoile pœna grauis.

Grammat.

Grammat. Dial. Rhetor. Hiſtoriæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

S V N T *tres præſtantes diuerſa veſte Puellæ,*
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex hiſtoria eſt, lux, cuſtos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, propriis affectibus obſtat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine ſimpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica eſt ſequens loquacior.

Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Veſtita longo ſyrmate atque obambulat.
Et ſtudet efficto lucrari ſchemate cauſſas,
Dum ſe venuſtis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit haſta:
Premendo nil vrgens ſuauiter liget.
Aſpera, non habitu ſequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de ſuo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitq́ue,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Aſsimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,
His ſed parum iuuabere abſque grammatis.
Illa etenim ſolidi ſunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners ſtatuet nihil perenniter.
Hiſtoria vt canis alatus, Rhetorq́ue Chimæra,
Sphynx Logice, tenet has Virgo, columna teres.

Pulchritu-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

N ATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equis'ue,
Curſu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Piſces natare iuſsit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ reſtabat.
Conceſsit at loco horum
Formam, placere poſsit
Qua, vincere & ſeueros
Ignes, acuta tela.
Tantum poteſt venuſtas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS *Strephiades fuerit miſer ad dolos notādos,*
Queis poßit eluſiſſe creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Denſis nec iſta nubibus ſcrutari.
Res ſi digna foret ſtudiis, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesque dolosque ſenem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo ſciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

Imprudens facinus.

I N S I D I I S *captat mures, ſequiturque nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem maleſuada Cupido,
Murmure ſed furtum prodidit ipſe ſuum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce ſupplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos ſæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Tolc-

Tolerantia.

FORTIS *in aduerſis animo non frangitur alto:*
Sed contra ſemper promptius ire parat.
Creſcit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Paſcitur hic læſis, vincula nulla timet.
Aureus vt foliis & lento vimine ramus
Auulſus ſimili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis copia maior erit.
Augeſcunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum abſumit, perficit illa labor.

Perſei fabula.

PERSEVS *Gorgonis abſcidiſſe fertur*
Palladis clypeo caput tremendum,
Equo & præcipiti procul tuliſſe.
Qui ſe delitiis libidinoſis
Dicarunt, gelidi rigent ſopore,
Membra & humidiora pituita
Facta pòſt ſtudiis parùm Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hæc tu ſubſidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore

Doctri-

Doctrinamq́ue plagas feret per omnes,
Et ſparget decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, poſterisq́ue.
Stratam Mœonides quoque à Minerua
Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc ſunt perſica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum ſui relinquens.
Vel ſic : res benè fortiterq́ue geſtæ
Scriptores pariunt bonos, aluntq́ue.

Phyſica & Ethica, *Ioan. Aicholz medico.*

NATVRA *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens ſeſe veſtiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id ſtudium præſtat, vigil & ſolertia tandem:
Sit quadruplex mundi quódue reuelat opus.
Huius alumna ſed eſt praxis, mandata capeſſens
Notitiæ, ac licitis vſibus apta nitet.
Socratis hæc placuit ſtudio, quid enim ſine rectis
Profuit exemplis Philoſophia vetus?
Hæc ſterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
Altera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubiis, breuis eſt & vita, ſodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In

In ſpe fortitudo.

C O R N V A *qui tendit, volucres iraque ſagittas*
Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, duriſsima chorda eſt,
Laxa nec infractum ſternere tela queunt.
Aſsiſtens quidam è ſocius animum addidit auſis,
Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
Ille ait, hoc facimus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus,
Auxilio adiuti diuino cœpta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præſtantior alter,*
Qui tenuit magni Troica ſceptra ſenis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, ſororque
Illius excelſi qui iuga ſumma tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Fruſtra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque

Namq́ue Venus Cytheræa placet, calor oſsibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ ſuauia reddis
Pectora, quæq́ue potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi ſola dabis ſolatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegeſis.

Eſt adeò Stygiis mens noſtra immerſa tenebris,
Vt non quæ bona ſint, quæ mala deſpiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioq́ue perit plurima turba ſuo.
At reputes quæſo Paridis tu ſemper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum viuo proſum.

E N *quercus carie, & fulmine perdita,*
Trunco conſpicior ſemper inutili:
At non ſedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, ſenſus & infimus
Nutrimenta ſinit contrahere vndique,
Nunquam deſero ſuetum
Alendi officium meum.
Proſum trunca, nouis frondibus, augeo
Veſtros ruriculæ continuò ac focos.
Quòd poſſum, licet ægra,

Vobis

Vobis vertice largior.
Vellent ſi pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines ſollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:
Longè eſſet melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, proſpero & æthere
Noſtris afforet auſis
Cælo qui ſedet alto.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Cluſio.

ROBORA *quò puteis, fluuioq́ue diutius inſunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumq́ue natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix teſtacea lædunt,
Mœſta cothurnici nilq́ue cicuta nocet.
In medico non eſt ſemper ſanetur vt æger,
Formaq́ue naturam ſuſcipientis habet.
Therſites nunquam in varium mutatur Vlyſſem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Pſittacus eſt docilis, bos lentus, pegaſus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Feli-

Felicitas indigna, vel ſuperflua.

SPONTE vomunt celſæ dominis ſuper aſpera molles
Serica vermiculi, creſcere cuncta putes.
Non alitur foliis, nec fotu, ſed ſine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem meſſes, hæc gloria ruris adeſſet,
Mox ego ditarer, milia multa darem.
Hæc fortunatis nimium ſed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel ſors quos tabulis hæredes grata ſupremis
Scribit, auetq́ue ſuo mortuus eſſe loco.
Mi ſatis eſt aliquid duro peperiſſe labore:
Prædia quæ veniunt ſorte, pericla vehunt.

Conſcia

Conſcia conditio.

E S T homines inter proprium diſcrimen honoris,
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quosq́ue Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusq́ue domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

VESVIVS *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumque nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exùſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Aetneis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumque fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceſsit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Publica

Publica priuatis potiora.

QVEM *pietas ducit patriæ, & per ſæcula nomen,*
Cui populus curæ, bella ſalute regit:
Hunc nihil abſterret, ciues conſeruat amatos,
Ac litem propria vult, dirimitque nece.
Quàm ſeſe geßit Codrus, diſcrimen Athenis
Quàm graue ſeruili conditione leuat?
Curtius vt vocem diuûm, monitusque redemit,
Sic Dores contrà deuouet hic animam.
Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus
Sed maiora dedit, quò magè certus erat.

Mathiæ Coruini Symbolum, *Symbolo Ioan. Regis auctum.*

V T *lupa non proprios, alienos ſed quoque fœtus*
Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus author
Dum ſuperat cunctos, ingenioſa fouet.
Huius ad imperium concurſus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, ſuperſtes
Quo foret authorum fama, decensque labor.
Contudit indomitos vel ſolo nomine Thracas,

Et pauidos multo ſanguine ſudit humi.
Pannoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum ſupplex factus & ipſe leo eſt.
Gryphe nec inferior ſacer & tunc coruus Apollo
Eſt habitus, preſſo gutture ſuauè canens,
O vtinam in regnum qui ſucceſſere, triumphos
Conciperent animo, claraque facta ducis:
Sæua ſed internis ceſſet diſcordia rebus,
Et proceres concors ſenſus in arma vocet.
Quod niſi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, ſalus nulla eſt pòſt reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hoſtem
Arma, nec impenſis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetuſtas,
Nec minor inceptis gloria ſemper erit.

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *ſemper vigili qui cogitur vti*
Conſilio, & monitis, rebus nec proſpicit vltrò,
Hunc ſimilem pinnæ dixit laudanda vetuſtas:
Namque illa eſuriens conchas diſtendit hiantes,
Piſciculos pote ſit, prædam & cumulare natantem.
Verum ignara nihil ſentit, nec claudit habendo
Eſcas, ni moueat roſtro cancellus acuto,
Comprimat vt ſubito prædam communiter aptam.
Optimus eſt propriis qui rebus prouidet ipſe,
Nec temnendus erit, ſi audit quos poſcit amicos.
Exoſum cunctis fugias, qui ſpernit vtrumque.

Fidei canum exemplum.

SIT *quanta odori vis canis,*
Et quæ fides erga ſuos
Heros, monere quos vides
Poſſunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel ſimillimæ.
Hi me ſequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Hos Gallia alumnos tulit,
Videre Romam neſcij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,

Et

Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt ſimul,
Ducentur & ſpero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Senſus ineſſe cur neges
His beſtiis ſequacibus?

Precioſum quod vtile,

Ad Achillem Maphæum.

M V L T A *ſolent homines precio dignarier alto,*
Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
Vana ſuperſtitio , communi dignaque riſu,
Hoc rarum cornu ſed probat vtilitas.
Nam quibus eſt animus poclis miſcere venena,
Omne malum præſens hæc medicina vetat.
Regum theſauros ornat, preciumque rependit :
Hi ſumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

V R B S *eſt Pannonicis fama inclyta, libera regnis,*
Tirnauiam vulgus nomine, req́ue vocat.
Bela etenim Regum ditiſsimus vndique cinxit
Mœnibus, ac denſam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemq́ue videre ſerenam,
Vitalesq́ue hauſtus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro inſigni, cæleſtis vtrinque tuetur
Nuncius, & Chriſto præſide tuta manet.
Vtq́ue nihil certum in noſtris ſine numine rebus,
Sic rota, ni firmes, voluitur inſtabilis.

Hactenus hæc contra ſæuißima fata Getarum,
Fortiter hoſtiles ſe appoſuitque manus.
Meßibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmque metu.
Hanc ſaluam longos tueatur Chriſtus in annos,
Thurcicus hic furor & diminuatur honos.

Heroës

Heroës diuini.

ES T *Ducibus præſto Diuûm præſentia, cuius*
Conſilio, & nutu proſperiora gerunt.
Non ruît imprudens aduerſos ſemper in hoſtes,
Sed cauet, occultis & manifeſta notat.
Æneas quoties vmbris ſubducitur, inque
Prœlia ſeruatur, dum ſua fata ſinunt?
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit Æneam, at Iuppiter hoſtis erat.

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptiſtæ Pignæ Ferrar.

EST *vas quod capitur, rite iuuans auriculis ſuis.*
Anſam ſed cupiunt ſolliciti prendere dextram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam ſed pueri, deſidioſi, ingenio ac pigri
Prenſant, atque ſenes qui fugiunt ſæpe moleſtias.
Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel ſtimulus laudis, habent manus
Promptas, queisq́ue velint adiiciunt ſeriò non leues.
Pertæſi ſtudij, quos'ue labor durior opprimit,

Anſam

Anſam non ſuperant, & fugiunt ſollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonſus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretiſque ſuis præpoſuit Pigna negotiis.
Sed tu Pïëriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Volu-

Voluptatis triumphus.

QVI currus trahitur ceu domitis equis,
Et quo grata voluptas ſedet, & penes
Illam quas comites ſemper habet ſuas,
Naturam illius innuunt.
Eſt duplex etenim, ſuauis, & improba,
Monſtrat læua manus commoda quæ vehat
Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hæc, illa nigro eſt equo.
Læuam vina, venus, ſæpe etiam dolor,
Et facti comes eſt quem quoque pœnitet.

Saltan-

Saltantem ſtimulo promouet, & puer
Cæcus curat equum nigrum.
Sed caſtæ ſocij ſunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito, præmia ſunt enim
Aeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia cum amaris.

E S T *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*
In damnis aliquid ſemper ineſſe boni.
Id quoque teſtatur ſeries æterna globorum,
Binos namq́ue malos qui moderetur adeſt.
Hanc quoque temperiem ſuauiſſima Muſica ſeruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus eſt, & cognita virtus,
Hæc norunt, præſens atque figura monet.

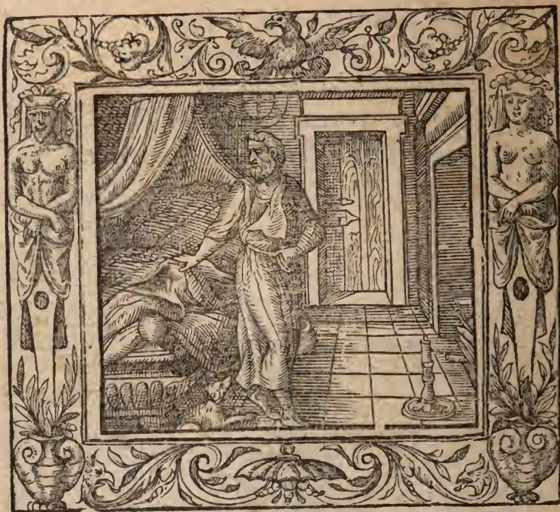
Planetæ

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter aſſequitur biſſenis, Marſque duobus.
Sol vno, tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier iſtis.
At vaga ſigniferum Luna omni menſe pererrat.

Tori

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis ſacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuiſſe toro.
Nam poſt ſomniferæ ſurgentes munia noctis,
Mane recens preſſos obuoluere locos,
Indicio ne eſſent veſtigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adeſſet honos.
Candaules pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim proſtituiſſe Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Chriſti nomina, caſtos
Atque verecundos conuenit eſſe magis?

Frontis

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Luſitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra, & vndis;
Signum dedit, pateret
Natura ſingulorum vt.
Latratibus canis ſic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornuis petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus

Et ſcorpius cauetur.
Eſt nuda frons, ſed index
Mortalibus negatus,
Vt noſſe quis bonus ſit
Nequeas, tibi à maloque
Dum tempus eſt cauere.
Dextra tenet tabellam
Raſam, notis nec vllis
Inſignem, amicus vt ſit
Qualis tuus, colis quem
Tot ſedulus per annos.
Scribas mihi potes ſi,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit, at recuſas.

Dege-

Degeneres.

N I L *habeo præter formam teſtudinis aptæ,*
Atque ſinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox eſt,non chordæ, nullus honosque,
Muta ſed aßimulor,credita dona tego.
Saltem aliqua ornaſſet miſeram me voce Magiſter,
Ne rupta in flammas turpiter abiicerer.
Degeneres qui ſunt,modo auitaque ſtemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute ſuos ſectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie inſignis, vultuque paterno
Detrahitur digito non malè ſcipiadis.

Tyrannus.

Regia qui ſolus moderatur ſceptra Tyrannus,
Parendum eſt quidquid ſtulta libido iubet.
Ni facias cogit cauſſam, dextramq́ue minacem
Opponens, miſera ſuſtulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi ſic ſæue Monarcha manus.
Vtq́ue vorax paſsim rapit obuia quæque ſilurus,
Mitior haud diris Regibus eſt animus.
Cuncta premit nutu, ſubigit, ſimul aſtra requirit,
Lætitiæ cauſſas corripit in gemitus.
Quod libet, vſque licet, ſua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

Diuina humanis non temere miſcenda.

SCRIBVNT *Deos, qui more hominum pios*
Lugere, cœnas lautaque prandia
Sequi, timere quod doletque:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

 Virtute

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

NATVRÆ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcuriſque parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON ego furaces nec apros inſector & vrſos,
Applaudit nec hero blandula cauſſa ſuo:
Sub iuga ſed mittor validus, traho & eſſeda collo,
Quæque leuant alios viribus vſque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur caſus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, ſi paruulus eſſem,
Non menſa, lecto nec caruiſſe velim.
Sic multis vires, & opes nocuere ſuperbæ:
Contentum modico & profuit eſſe ſtatu.

Nuſquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem ſuum.

D V M *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Subleuat, aſſuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, ſuccidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prœlia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nuſquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia noſtra:
Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimiæ vanitas.

PERPETVÒ ſudat cur Carbonarius iſte?
Diſſociare igni vt mixta elementa queat.
Cur quod nuſquam extat, fuit aut eſſentia quinta
Hanc pretio quærit, ſolicitatq́ue focis?
Hoc ſtolidum mandat pectus, nec ſana voluntas,
Quid referet lucri? viuat vt inde ſtipe.
Quæ miſeros hominum cepit dementia ſenſus,
Incerta vt certis ſint redimenda bonis?
Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expediens impedior Bombyx.

D ONEC *obæratum expedio, diteſque labore*
Pendulus efficio, me impedit iſtud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
Commorior, ſobolem ſemine linquo tamen.
Hæc ignara mali ſequitur quoque fata ſuorum,
Nullus & ob lucrum eſt qui monuiſſe velit.
Tantus amor penſi, tantum vos ſerica noſtra
Delectant, vitæ parcere nemo poteſt.
Res nimium dura eſt multos ſeruire per annos,
Nec retuliſſe lucrum, ſe implicitumque mori.

Æqui-

Æquitas.

P R I N C I P I S *officium ſcire eſt, iuriſque periti,*
Quid iubeant leges, conueniatque ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris, ſed prominet alter
Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniæque placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Diſcors

Diſcors concordia.

QVAMVIS *ſit rerum diſpar natura, minusq́ue*
Conueniant, ſubigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuerſa inter ſe virtute reſiſtunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hæc tamen ars miſcet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen poſt medicina gerat.
Peſtiferam illa arcet tabem, infectosq́ue tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis ſumere laborem.

Georgio Tanner.

R EBVS *pro minimis ſæua pericula*
Stultum eſt ſuſcipere, & conſequier decus
Nullum pro dubiis nempe negotiis.
Graij cur Helenam præcipites velint
Conductam in patriam: quam tulit Ilium?
Paucis viſa fuit, libera nec foret
Vllis cognita qui luſtra terunt duo.
Pro picta poterunt nec ſibi conſcia
Annos tot leuiter ſumere ſponſula.

At

At nos in grauibus quod ſupereſt breuis
Ocij, non ſtudio gloriolæ leuis
Ponamus, patriæ rebus & aſperis
Totos ingenio, ritè laboribus
Donemus: recinet poſteritas bona
Famam, ſic modica & vita erit vtilis.

Anti-

Antiquitatis ſtudium.
Ad G.Schirletum.

O M N I A *conſumit tempus, longamq́ue ſenectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monimenta, vetuſtas
Ne quid duraret, conficeretq́ue ſitus.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet en monſtrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea teſtantur fuerint quibus aurea ſecla,
Multorumq́ue monent quæ tacuere libri.

Ceden-

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanſi. &c.

F A T A L I, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proiicitur, hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos,
Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto
Peſtis adulator, morsque inimica ſiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola

Sola culpa præſtanda.

De Antiphonte poëta à Dionyſio damnato.

NVLLIVS *ſceleris qui conſcius eſſe putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam ſi præſtitit, omnia ſoluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem ſæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit ſocios:
Qui faciem vt ſontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt hora crudelia iuſſa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum ſibi conſcia virtus
Fidit, & oblitum non ſinit eſſe ſui.
Socratis en quantum ſe mors diffudit in æuum,
Solamenque mali noxia nulla grauans.

Epitaphium Lotichij S.

QVIS ſitus hac vrna? Vates, medicusque ſalubris
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
Poſthabuit, poterat quos ſuperare breui.
Qui fluuij ceſſant, quid olor, triſtes'ue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioque ſenex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & defles nate, ſiletque melos.
Arcus quid pluuius ſupereſt? Hoc fœdus amicum

Veſteq́ue res hominum verſicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Muſisq́ue labores
Hîc peregrè, caſus ſuſtinuitq́ue graues.
Poſt vbi ſedatam patriam, mitesq́ue ſorores
Aonidum ſenſit, dat Medicina locum.
Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuiſſe putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuam
Authori reddunt, poſteritasq́ue memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicq́ue vale, iunget nos rediuiua cohors.

In delectu copia.

Marco Laurino Brugenſi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cumque nihil deſit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc ſpectat, mens eſt ignara decenter
Quæ inſerat, aut demat, miſceat apta loco.
Quid ſine iudicio prodeſt habuiſſe tot auri
Pondera, ni videas queis tribuiſſe licet?
Vera loquor, quot ſunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?

Auaritia huius ſæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS *his valuæ geminæ, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaque portat hero.
Altera ſed vacuos ad ſedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
Has procerum clauſas Muſis nunc repperis ædes,
Et ſenſus Domini porta biualua gerit.
Deſine mirari, cur ſæcula noſtra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Exiſtent, grandi bella tubaque canent.
Exulat ingratum carmen, facundia paßim
Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima ſedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Fictus amicus.

C V R *mihi blandiris vulpina veſte ſodalis?*
Quid toties priſcam fingis amicitiam?
Odiſti dudum, nil credo; dextera fallit,
Et didicit caudam flectere læua manus.
In ſyluis æquè non latro terret opacis,
Quàm ſimulata fides, ſubdolæ & inſidiæ.
Qui me perſequitur, vulgoque minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & enſe latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias ſedulitate malum.

Tempe-

Tempeſtiuè cauendum cuique ætati.

D V M tibi ſunt vires, iuuenilia pectora, diſce,
Teque operi gnauus nocte, dieque para.
Quod ſemel elapſum eſt, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi ſint meſſes æſtiuæ, frigora lædent:
Ni ſtudeas iuuenis, pauca ſenecta feret.
Oſtrea ſic noctu paſcuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusque cauent.
Nudus ara, ſere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisque minus dedecus eſt ſapere.

In labore fructus.

V T *Palamedis aues lapis, & concordia iungit,*
Excubiis dignum roſtraque munus habent.
Hoc gentilicij Sambuco ſchema dedere,
Aeternum vt ſtudiis proferat Orbe decus.
Eſt bicolor ſupra roſa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam ſuauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quæ placidis ſemper moribus æqua venit.

Amicitia

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

S I *ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas*
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij, nullaque imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium queis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simile à ſimili non læditur.

*E*ST *quibus in furiis animus, denteſq́ue paratus,*
Morſibus haud inter ſe appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt ſuperare queant.
Piratæ raro ſeſe, prædoq́ue latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Creſcit at in duris virtus, maiora meretur,
Abſtinet à victis, inq́ue ſuperba ruit.

Sors ingenioſa.

SÆVA Magis quantum peperit diſcordia regnum,
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Liſthium Secretarium Cæſar.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat poſſe tenere mari?
In minimis etiam vis eſt, mora quælibet ingens,
Ni videas, præter ſpem remoratur opus.
Quæ auſa eſt Actiacam ſubitò tardare carinam
Et prohibet curſus, parua echeneïs erat.
Nil igitur ſpernat, cui magna negotia curæ,
Qualia piſciculus ſemipedalis agit?

Inteſtinæ

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioq́ue ſuis affligitur armis,
In partesq́ue trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsq́ue voluntas,
Eq́ue ſinu exiſtunt flamma, facesq́ue ſimul.
Quippe ignes tectis immiſsi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quiq́ue miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq́ue, ſuosq́ue:

Amoueat

Amoueat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ ſe mæſta venena
Mutuo confodiunt, dixit Ariſtoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta ſaliua malum.

Pœna ſequens.

Q V I *furto abſtulerat non paruo pondere carnes,*
Conijcit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumque fuga cælat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno defeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteque punit onus.

Leuitas ſecura.

FLVCTIBVS *immenſis parua eſt iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moresque probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

Defenſio publica.

C V M *ſubeunt leges, terriſque Aſtræa relictis*
Euolat, an ſolis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior ſententia, viſque
Armorum eſt, ſubitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris ſi litera vertat in hoſtem,
Codiceque armatum perſequerere reum.
Et licet, & ſemper licuit defendere noſtra:
Ritè magiſtratus vindicat, vltor adeſt.

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

EST *pietas erga natos, στοργή τε πελαργοῖς,*
Caſibus aduerſis prouidet vndique amor.
Hæc, quoniam inſidiæ nocturnæ ſæpe diurnis
Sunt magis obſcuræ, peruigilare ſolet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat ſi noctua, quæris,
Occultam præter, cauſſa ſubeſſe poteſt.

Eſt ſterilis,quare ſemper contraria nocti,
  Proli nocte operam quippe ſubinde damus.
Vel quia nox ſtudijs tribui melioribus aptè
  Debet,quò vtilitas digna ſequatur opus.
Noctua cornicis pœnam,lumenque veretur;
  Dum media illius ſurripit oua die.

Οὐκ ἔςι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM *Aeneas regi dum in littore mactat*
Taurum, aras viridi fronde operitque Deo.
Vellit humo virgulta, ſed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas ſanguinis, omen habent.
Threïcij regis facinus, Polydore, ſepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
Quod ſcelus eſt vnquam commiſſum, quæ loca, tempus
Id reticent: tandem quin pateſiat opus?

Si taceant cuncti, lapides, ſyluæque loquuntur :
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hoſpitium Macareus violarat cæde ſacerdos,
Pœna ſed in natos mox recidiua fuit.
Ob ſcelus inuiſi, quos verſat praua voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent?
Horrenda inſequitur furiarum & conſcia pœna,
Cocyti æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedet Minois acumen,
Ante precor lapſis mens tamen vt redeat.

Principum negligentia.

QVID Polyphemus habet? trunco veſtigia firmat,
Errat balantum grex, ſequiturq́ue ducem.
Cæcus at eſt cuſtos, cui vino lumen ademptum,
Solaturq́ue nouum fiſtula rauca malum.
Nónne hæc conueniunt noſtri queîs credita cura eſt,
Princeps, ſeu paſtor ſit ratione carens?
Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata ſuprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quiſ-

Quiſque ſuo ſenſu regitur, conſcendit Olympum,
Nec monſtrant greſſus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, ſed fronte gerebant,
Aëre quò in medio fulgura proſpicerent,
Ac ſuperûm vates quæ eſſent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS *penetro nubes, venatibus inſto*
Falco, ſed aërium non premit vlla ſitis.
Non ego declino, cumulatque volatus honores,
Aucupio mens eſt dedita tota ſuo.
Contulit hoc natura diu, vt ſeruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga ſumma pererro,
Nec mora, crede, orbis ſi peragrandus erit.

Hoc

Hoc vtinam præſtent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, ſibi quàm, conſuluiſſe velint.
Tædia perpetuò ſuperas, victoria nunquam,
Quam peperit ſtudium, eſt interitura tibi.
Reſtituis veteres, ac donas luce ſepultos,
Hoc præſtare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut ſumptus deſunt, ſed viribus impar;
Vmbram, ſi potero, conſequar vſque tuam.

Ordo.

Ordo.

E S T *via quæ potus, atque eſcas ducit in aluum,*
Eſt quoque quæ vitam ſuppetit aura leuem:
Hos natura ſagax diſcreuit ritè canales,
Vt certas ſeruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infeſtet ſpiracula vitæ,
Exoritur tußis, ſæuaque damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confuſio turbæ,
Conſtare & numeris dixerat omne σοφός.

Ius

Ius & Philoſophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIVS *implicitas vicio, & ſeruire coáctas*
Aedes vendiderat, quas cùm Gratidius vltro
Reddere venales ſtatuiſſet, ſubticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus, pretiumque
Teſtaretur onus, ſed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Expoſcit, vicium ſiluit quod venditor illi:

Sed

Sed quid opus fuerat domino, authoríque ſubinde
Significare malum expreſſè, qui conſcius eſſet?
Prôin Sophiam, rectorum & fundamenta profeſſi
Mentem, animumq́; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius ſed linguam factumq́ue recenſent.
Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Eſt ſapiens igitur qui res intelligit altas,
Et ſibi quæ conſtant ſemper non obuia quæque:
Conſilium prudens variat ſic rebus agendis,
Et tractat ſeſe multò res inferiores.

Vir-

Virtutem honor ſequitur.

Ad ampliſſ. Anthonium Verancium Epiſcopũ Agrienſem.

MARCELLVS *duo templa ſtruit, virtutis, honorum.*
Hoc ſed non patefit niſi præſtes inclytus auſis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præpoſuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius; quiſnam leuiter tot præmia laudis
Conſequitur, multum ni ſudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo ſemita, victa
Molliter in ſuaues demum deducit honores.
Horum ſint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, ſolidis ſeſeque laboribus ornent.

E fiſco

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS habeant reges, mille arua ſuperſint,
  Vt prohibere queant vim, viciumq́ue ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
  Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
  Quamq́ue premas ſiccam proïjce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
  In viſcum ne abeat fiſcus auariciæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
  Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

De-

Fœminei ſexus querela.

CVR viros emimus, turba ſumus ſtultitia leuis,
Pulchras qui redament, coniugio moxque pecuniam
Tantam conferimus; compedibus nos vti vinciant?
Cur non conſilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non ſocij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Seſe peruigilem cum clypeo, & caſtra ſequi docet.
At noſtra eſt ratio durior hac, conditio & minor,
Nam præſtat gladio vim pepuliſſe, haud ſuperarier.
Hæc poſſet meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, ſollicitè qui inſtituit, Deus
Ni mandaſſet; eat fœmineus ſub iuga coniugis
Cœtus, ſubijciat ſe capiti & membra velut ſuo.

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM regium vexat malum,
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.

Idem

Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs, ſiniſtrè & iudicant.
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces:
Sic arguunt ſeſe mali.
Ouem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM GENEROSI adoleſcentis Georgij Bonæ Tranſyluani, & tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλεθ' ἅπαση ἀρετὴ πάξας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
  Θαῦμα χρισογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
  Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ ζιπόθητον ὄναρ.
Οὗν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
  Ἡ γητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν

Τὴν σοφίαν μεγάλου, πραπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
Ἡμῖν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τοῦ κρείσσον᾽ ὅπη δεῖ,
Ἀενάῳ συνέδρος νέκταρι, κἀμβροσίᾳ.
Νείοθι τῆς πέζης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
Προσδέκεται κριτὴν, τοῦ πλέον᾽ ὅσσ᾽ ἂν ἔφυ.

De eodem.

HOC ſpes in tumulo patriæ iuuenilibus annis
Conditur, æternùm ſed valitura fides.
Hac pietas, Muſæ, virtus, & candor amicus
Mole ſubeſt, Chriſti dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit miſero mors improba Regno
Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.
Sed tamen optata ſupereſt, ſemperque vigebit
Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumque tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
Hoſtes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quò longius imis
Tempore ſecedit, perpetiturque nihil.
Hæc poſuit charo Præſul monimenta nepoti
Strigonius, fletu proſequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTVS es ante diem in cælum Bona, ne bona terris
Vlla ſuperſtaret virtus, néue amplius vllam
Pannonia infelix ſpem libertatis haberet.

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

N I T I T V R *inuiſis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piſcis vt amne latet.
Eſt tenebroſum iter, anguſtumque ad templa Deorum:
Apparent minimùm, ſunt manifeſta tamen.
Sic nos qui in cælum Chriſtus reuocauit ab orco
Credere promiſsis, tutaque verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora ſecuros fallere, quisúe poteſt?

ER-

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fœdius his 51.2. en inſidijs 81.5. genitali his 91.8.Belli pertæſus nummoſas 98.1.miretur 107. 5. quùm 118. 5. tetra nam 126. (*in princip.*) Τίμων (*adde*) ad Cardanum 134. 1. conniſa 143. 18. *Pentameter pro Iambico adiectus.* 150. 14. moram 168. 2. ſe oppoſuitque 179. (*in princip.*) Degeneres (*adde*) Theca loquitur 180.4. ſuſtulit vſque (*ibidem*) 12. tales pallidus 183.2.blandula cauda

MAGNIFICO DOMINO
IOANNI GROLIERO THESAVRARIO REGIO LVTETIÆ, S.

SCio quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniũ ferè, licet alijs quoque ſtudijs, ac negocijs occupatiſſimum eſſe me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixę, ac ſingularis nomine tibi omnia debeo: ſed imprimis, ſi quæ ex meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac ſimul animo poſita eſt, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum ſemper hiſce æreis aliquot nummis teſtari volui. Per hoc verò biennium ſcias me multis modis bibliothecam auxiſſe ornaſſeque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulaſſe, vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, ſatis anguſtæ, liberalis tamen, atque illius ſtudioſæ vetuſtatis, quiſquam me ſuperet. Vale, dominoque Henrico Memmio, ſi graue non eſt, à me ſalutem.

Gandaui, III. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.

IMP·CAESAR·TRAIANVS·HADRIANVS·AVG·P·M·TR·P·COS·IIII·P·P·

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·VI·P·P·

IMPERATOR VIII
S C

HADRIANVS AVG·COS·IIII·P·P·

EXERC·DACICVS
S C

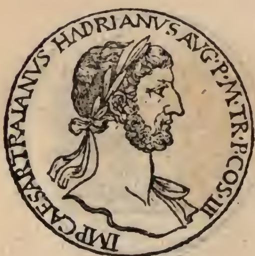

D·N·HONORI
VS·P·F·AVG·
TRIVMFATOR
GENT· BARB·
KADPS

M·AYPHAIOC
ANTONINOCCEB
Δ

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XI CENS·PERP·P·P·
ANNONA
AVGVST·
S C

AVRELIVS·CAE SAR AVG·PII·F·COS·I

SC

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL·ABOLITA
SC

IMP·CAES·DOMITIAN·AVG·GERM·P·P·

COR.
GERM·IMP·

M·ANTONINVS AVG·TR·P·X·XVII

IMP·VI COS·III
S C
RELIG·AVG·

CONG II COS II

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S·C

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG·

FELIC AVG·TR·P·III
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

S·P·Q·R·OPTIMO PRINCIPI
S C

L·AEL·AVREL CO
MM·AVG·P·FEL.

VOTA SOLV·PRO SAL· P· R
COS·VI·P·P·

ΑΥ·ΚΑΙ·Μ·ΑΥΡΗ
ΚΟΜΜΟΔΟ

ΕΚΤΩΡ
ΙΛΙΕΩΝ

DIVO TRAIA
NO AVGVSTO

AYT·K·Γ·ΠЄCK·NIΓPOY IOYCTOC CЄB.

KAICAPЄIAC ΓЄPMANIKHC

SACRA ROMAN RESTITVTA

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVBLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLANTINVS ANTVERPIAE, VIII. CAL. SEPT. ANNO M. D. LXIV.